

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

T

Datum

17 november 2023

Referentie

Bijlagen

Nota van wijziging;
MR-formulier;
Begele dende brief;
Beslisnota's.

Intern OCW afgestemd

HOenS

nota

Aanbieding MR NvW bij wetsvoorstel afschaffing
grondslag kwaliteitsbekostiging

Aanleiding

U bent akkoord gegaan met het voorstel om over te gaan tot een nota van wijziging bij het wetsvoorstel afschaffing grondslag kwaliteitsbekostiging. Met de nota van wijziging wordt het mogelijk gemaakt om de LPO-middelen te gebruiken voor een indexatie van de tegemoetkoming op 1 januari 2024 en 1 januari 2025.

Deze nota van wijziging moet door de MR worden geaccordeerd. Het is wenselijk om de nota van wijziging te agenderen voor de MR van 1 december a.s. (aanleverdeadline AZ 24 november a.s.).

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de nota van wijziging en de agendering hiervan in de MR.
- Indien u akkoord bent, verzoeken wij u te ondertekenen:
 - 1) het ministerraad-formulier;
 - 2) begeleidende brief;
 - 3) de toelichting onder de nota van wijziging.

Toelichting

- De Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs regelt dat de tegemoetkoming voor leenstelselstudenten jaarlijks geïndexeerd wordt, voor het eerst een jaar nadat het artikel in werking treedt. Indexering heeft als doel te voorkomen dat de reële waarde van de tegemoetkoming afneemt als gevolg van de inflatie.
- Aangezien inwerkingtreding op 1 januari 2025 is voorzien, zal de indexering voor het eerst op 1 januari 2026 plaatsvinden. Bij Voorjaarsnota (2023) is LPO (loon- en prijsontwikkeling) toegekend over de begrotingsreeks van de tegemoetkoming. Ook in 2024 wordt LPO verwacht.
- Dit bedrag aan LPO kan zonder wetswijziging niet gebruikt worden voor een indexatie van de tegemoetkoming op 1 januari 2024 en 1 januari 2025. Met de nota van wijziging wordt dit wel mogelijk gemaakt.
- De LPO is een technische bijstelling die er louter voor zorgt dat de reële waarde van de tegemoetkoming gelijk blijft. In reële termen wordt het budget voor de tegemoetkoming niet verhoogd. De in 2023 toegekende LPO is verwerkt in de budgetten voor de tegemoetkoming die voor 2025

en latere jaren zijn opgenomen in (de toelichting op) de OCW-begroting 2024.

- De LPO over 2023 bedraagt 10% (circa € 100 miljoen), het merendeel van dit bedrag staat in het jaar 2025. De tegemoetkoming op basis van vier jaar nominale studieduur zou met ongeveer € 140 stijgen.
- De verwachting is dat in 2024 nogmaals LPO wordt toegekend. Huidige schattingen zijn dat die indexering rond de 3% zou liggen. Dat zou uitkomen op nog een stijging van het totale budget van circa € 33 miljoen en nog eens ongeveer € 50 voor een nominale studie van vier jaar.
- Na akkoord van de MR zal de nota van wijziging worden aangeboden aan de TK. Op dat moment zullen ook de bijgevoegde beslisnota's openbaar worden gemaakt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van

T

Datum

8 november 2023

Referentie

42205020

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

DUO, FEZ, HOenS, WJZ

nota

Toekenning LPO voor tegemoetkoming leenstelsel

Aanleiding

De Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs regelt dat de tegemoetkoming voor leenstelselstudenten jaarlijks geïndexeerd wordt, vanaf één jaar nadat het artikel in werking treedt. Aangezien inwerkingtreding op 1 januari 2025 is voorzien, zal de indexering voor het eerst op 1 januari 2026 plaatsvinden. Bij voorjaarsnota (2023) is LPO (loon- en prijsontwikkeling) toegekend over de begrotingsreeks van de tegemoetkoming. Dit bedrag aan LPO kan niet gebruikt worden voor een indexatie van de tegemoetkoming op 1 januari 2024, omdat het artikel nog niet in werking is treden, en ook niet op 1 januari 2025 omdat er dan uitgegaan wordt van het basisbedrag dat in de wet is opgenomen.

Er zijn twee scenario's: (1) geen actie ondernemen, waardoor het huidige bedrag aan tegemoetkoming tot 1 januari 2026 gelijk blijft en circa € 100 miljoen op de OCW-begroting vrij valt, of (2) een wetswijziging doorvoeren waarvoor gebruik wordt gemaakt van een lopend wetstraject, om de tegemoetkoming eerder te indexeren dan 1 januari 2026.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd een besluit te nemen voor het vervolg en de uitwerking daarvan.

- 1) Gaat u akkoord met het voorstel om een wetswijziging in gang te zetten zodat indexering van de tegemoetkoming op 1 januari 2024 en 2025 kan plaatsvinden?
- 2) Zo ja, gaat u akkoord met dit te doen door middel van een nota van wijziging bij het wetsvoorstel afschaffing grondslag kwaliteitsbekostiging?

Indien gewenst kunnen wij het voorstel op korte termijn nader toelichten.

Toelichting

Algemeen

- De LPO over 2023 bedraagt 10% (circa € 100 miljoen), het merendeel van dit bedrag staat in het jaar 2025. De tegemoetkoming op basis van vier jaar nominale studieduur zou met ongeveer € 140 stijgen.
- De verwachting is dat in 2024 nogmaals LPO wordt toegekend. Huidige schattingen zijn dat die indexering rond de 3% zou liggen. Dat zou uitkomen op nog een stijging van het totale budget van circa € 33 miljoen en nog eens ongeveer € 50 voor een nominale studie van vier jaar.
- In de debatten rondom de tegemoetkoming heeft u vaak aangegeven dat het beschikbare budget € 1 miljard is en dat dat niet meer kan worden.

- De LPO is een technische bijstelling die er louter voor zorgt dat de reële waarde van de tegemoetkoming gelijk blijft. In reële termen wordt het budget voor de tegemoetkoming niet verhoogd. De in 2023 toegekende LPO is verwerkt in de budgetten voor de tegemoetkoming die voor 2025 en latere jaren zijn opgenomen in (de toelichting op) de OCW-begroting 2024.

Scenario 1) niet indexeren voor inwerkingtreding tegemoetkoming

- Het is een legitieme keuze om de tegemoetkoming niet eerder te indexeren, omdat de huidige hoogte van de tegemoetkoming (€ 29,92 per maand) een bewuste keuze is geweest op basis van het beschikbare budget van € 1 miljard en de keuzes ten aanzien van de doelgroep.
- De hoogte van de tegemoetkoming is onderwerp geweest van uitgebreid openbaar debat en democratische besluitvorming. Vanaf de internetconsultatie was dit bedrag bekend, met de aankondiging dat de tegemoetkoming vanaf 2025 zou worden uitgekeerd. Er is nooit de suggestie gewekt dat dit bedrag vóór 2025 nog zou worden geïndexeerd.
- Als niet wordt geïndexeerd, vallen de LPO-middelen vrij bij voorjaarsnota en kunnen deze worden ingezet voor tegenvallers binnen studiefinanciering of elders op de begroting.
- Als gevolg daarvan zullen studenten deze indexatie niet ontvangen, terwijl de LPO-middelen wel hiervoor bedoeld zijn. De reële waarde van de tegemoetkoming zal daardoor lager zijn.
- Gelet op de brede maatschappelijke discussie over de leenstelselgeneratie kan het (politiek) onwenselijk zijn om hen deze indexering te onthouden.

Scenario 2) wetswijziging om indexering voor inwerkingtreding tegemoetkoming mogelijk te maken

- Om studenten er in reële zin niet op achteruit te laten gaan, is het wenselijk om te regelen dat de LPO-middelen wél ingezet kunnen worden voor indexatie op 1 januari 2024 en 2025.
- In aanvulling hierop kan beargumenteerd worden dat dit wenselijk is omdat de middelen volgens de gebruikelijke LPO-systematiek zijn toegekend, maar er ten tijde van de toekenning dit voorjaar geen mogelijkheid meer was om de LPO-middelen te verwerken in het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs. Het wetsvoorstel lag toen namelijk al in de Eerste Kamer, waar geen nota van wijziging meer kon worden ingediend.
- Voor de indexering is een wijziging van de WSF 2000 noodzakelijk. Deze wetswijziging zou uiterlijk 1 januari 2025 in werking moeten treden, zodat - wanneer de uitkering van de tegemoetkoming start in 2025 - het juiste bedrag uitgekeerd kan worden.
- Dit kan door de wijziging op te nemen in een lopend wetsvoorstel. Hierbij geldt dat een nota van wijziging normaliter enkel kan worden toegevoegd als er een inhoudelijk verband is met het voorstel.

- Er zijn momenteel drie wetsvoorstellen op het gebied van het hoger onderwijs in procedure.
 - (1) Het wetsvoorstel internationalisering in balans. Het is zeer onzeker of dit wetsvoorstel per 1 januari 2025 in werking kan treden en daarnaast is het wetsvoorstel politiek geladen.
 - (2) Het wetsvoorstel leeruitkomsten hoger onderwijs. Dit wetsvoorstel ligt niet voor de hand, omdat er geen enkel verband is met de voorgestelde nota van wijziging.
 - (3) Het wetsvoorstel afschaffen grondslag kwaliteitsbekostiging. Hoewel er slechts sprake is van een gering verband (de kwaliteitsbekostiging hangt samen met de invoering van het leenstelsel) wordt het – vanwege het technische karakter van de indexering en de noodzaak deze vóór 1 januari 2025 te regelen – verdedigbaar geacht om de nota van wijziging bij dit wetsvoorstel mee te nemen. Het streven is om dit wetsvoorstel uiterlijk 1 juli 2024 te publiceren.
- Hoewel de nota van wijziging toeziet op enkel een technische bijstelling van de tegemoetkoming (in het voordeel van studenten), vormt de tegemoetkoming wel een gevoelig onderwerp. Er bestaat een kans dat deze wijziging wordt gezien als een mogelijkheid om het debat over de hoogte van de tegemoetkoming opnieuw te voeren.
- Vertraging van het wetsvoorstel afschaffing grondslag kwaliteitsbekostiging is ongewenst. Het is cruciaal dat deze tijdig door beide Kamers wordt behandeld, zodat het uiterlijk 1 juli 2024 kan worden gepubliceerd en per 1 januari 2025 in werking kan treden. Dit is een kritisch tijdsplaatje.
 - Vertraging van publicatie en inwerkingtreding van dit wetsvoorstel betekent dat (i.i.g.) voor het jaar 2025 (wederom) kwaliteitsbekostiging moet plaatsvinden, in plaats van toekenning van de middelen via de lumpsum.
 - Besluitvorming richting instellingen t.a.v. deze vorm van bekostiging moet vóór 1 juli 2024 plaatsvinden (het moet mee in de 1^e Rijksbijdragebrief 2025), wat betekent dat de daarvoor noodzakelijke AMvB en Regeling ook vóór 1 juli 2024 geheel moet zijn uitgewerkt (waaronder afgestemd met koepels en studentenbonden en voorgelegd aan beide Kamers) en gepubliceerd. Dit is noodzakelijk omdat de AMvB op grond waarvan de kwaliteitsmiddelen nu worden toegekend per 1 januari 2025 afloopt.
- Het wetsvoorstel afschaffen grondslag kwaliteitsbekostiging wordt 14 december besproken in de procedurevergadering van de VKC TK. De nota van wijziging moet langs de MR (1 december). Dit dwingt om deze zo spoedig mogelijk gereed te maken (uiterlijk 24 november aanleveren bij de MR).